

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКУ ЗНАТЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ПРО РОБОТУ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ПРО ПРОВЕДЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКУ ЗНАТЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ, СПІВРОБІТНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ ТА РОБІТНИКІВ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ РОБОТИ З ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ МІЖНАРОДНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Затверджено Вченою радою
Міжнародного європейського
університету
«30» серпня 2021 року (протокол №9)

Голова Вченої ради Міжнародного
європейського університету
Олег ПАДАЛКА
«30» серпня 2021 року

Набуває чинності за наказом
від «30 серпня» 2021 року №132-ОД

Київ 2021

Положення про навчання і перевірку знань з
питань охорони праці

ПОЛОЖЕННЯ

Міжнародний європейський університет

Система управління якістю
ISO 9001:2015

Розроблено:

Проректор з адміністративного –
господарської роботи

Ігор ЩЕРБА

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної
роботи та міжнародних зв'язків

Алла НАВОЛОКІНА

В.о. начальника юридичного відділу

Максим ПІШОВ

<i>Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці</i>	ПОЛОЖЕННЯ
<i>Міжнародний європейський університет</i>	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

ЗМІСТ

Назва розділу	стор.
1. Загальні положення	4
2. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці	5
3. Спеціальне навчання і перевірка знань	7
4. Навчання і перевірка знань	7
5. Організація проведення інструктажів	8
6. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи	12
7. Прикінцеві положення	13

Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці	ПОЛОЖЕННЯ
Міжнародний європейський університет	Система управління якістю ISO 9001:2015

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці (далі — Положення) встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників університету у процесі трудової діяльності, а також студентів під час проходження ними виробничої практики на підприємстві.

1.2. Положення спрямоване на реалізацію в університеті системи безперервного навчання з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки в разі виникнення аварій.

1.3. Вимоги Положення є обов'язковими для виконання всіма працівниками університету. Контроль за дотриманням вимог Положення здійснює служба охорони праці університету.

1.4. У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються в таких значеннях:

навчання з питань охорони праці — навчання працівників (а також студентів, які проходять виробничу практику на підприємстві) з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт;

робота з підвищеною небезпекою — робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба у професійному доборі, або пов'язана з обслуговуванням, застосуванням технічних засобів праці чи управлінням технологічними процесами, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загрози життю, заподіяння шкоди здоров'ю, майну, довкіллю;

спеціальне навчання — щорічне вивчення вимог відповідних нормативно-правових актів з охорони праці працівниками, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою або там, де є потреба в професійному доборі;

стажування — набуття працівником (стажистом) практичного досвіду виконання виробничих завдань і обов'язків на робочому місці під безпосереднім керівництвом досвідченого працівника;

дублювання — самостійне виконання працівником (дублером) професійних обов'язків на робочому місці під наглядом досвідченого працівника з обов'язковим проходженням протиаварійного і протипожежного тренувань.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УНІВЕРСИТЕТІ.

2.1. Працівники під час прийняття на роботу й у процесі роботи, а також студенти під час виробничої практики проходять на підприємстві за рахунок роботодавця інструктажі, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки у разі виникнення аварії.

2.2. Перед проведенням навчання в університеті формуються відповідні плани-графіки проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці. З планами-графіками мають бути ознайомлені працівники.

2.3. Організацію навчання працівників з питань охорони праці, у т. ч. під час професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації в університеті, здійснюють працівники відділу кадрів. Організацію навчання працівників з питань охорони праці також можуть здійснювати інші спеціалісти, на яких відповідно до наказу керівника університету покладено організацію цієї роботи.

2.4. Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, попередньо проходять спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах із підвищеною пожежною небезпекою, 1 раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (1 раз на 3 роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

2.5. Особи, які суміщають професії, проходять навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці як за своїми основними професіями, так і за професіями за сумісництвом.

2.6. Перед перевіркою знань з питань охорони праці в університеті для працівників організовується навчання: лекції, семінари та консультації. Навчання з питань охорони праці може проводитись як традиційними методами, так і з використанням сучасних видів навчання — модульного, дистанційного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання: аудіовізуальних, комп'ютерних навчально-контрольних систем, комп'ютерних тренажерів.

2.7. Перевірка знань з питань охорони праці проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, додержання яких входить до функціональних обов'язків працівників.

2.8. Перевірка знань працівників з питань охорони праці в університеті здійснюється комісією з перевірки знань з питань охорони праці університету (далі — комісія), склад якої затверджується наказом керівника університету. Головою комісії призначається керівник університету або його заступник, 5

<i>Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці</i>	<i>ПОЛОЖЕННЯ</i>
<i>Міжнародний європейський університет</i>	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

до службових обов'язків яких входить організація роботи з охорони праці, а в разі створення комісій в окремих структурних підрозділах — їх очолює керівник відповідного підрозділу або його заступник.

До складу комісії входять спеціалісти служби охорони праці, представники юридичної, виробничих, технічних служб, представник профспілки. Комісія вважається правочинною, якщо вона складається не менше ніж з 3 осіб.

Участь представника територіального управління Держгірпромнагляду у складі комісії обов'язкова під час первинної перевірки знань з питань охорони праці у працівників, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою. До складу комісії університету також можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та викладачі охорони праці, які проводили навчання.

2.9. Усі члени комісії в порядку, встановленому цим Положенням, проходять навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

2.10. Переліки питань для перевірки знань з охорони праці для посадових осіб, а також для осіб, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, складаються членами комісії та затверджуються керівником університету.

2.11. Формою перевірки знань з питань охорони праці є іспит, що проводиться комісією за екзаменаційними білетами у вигляді усного опитування. Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників може бути також тестування, що проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо).

2.12. На підставі Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15, а також Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом МОЗ, Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 № 263/121, в університеті має бути розроблено і затверджено наказом керівника університету Перелік робіт з підвищеною небезпекою (для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці).

2.13. Результат перевірки знань з питань охорони праці оформлюється Протоколом засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці. Термін зберігання Протоколів — не менше ніж 5 років.

Працівникам, які виконують роботи з підвищеною небезпекою, та які під час перевірки знань з охорони праці виявили задовільні результати, видається Посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці.

<i>Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці</i>	ПОЛОЖЕННЯ
<i>Міжнародний європейський університет</i>	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

В Протоколі та Посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці та з безпечного виконання конкретних видів робіт, з яких працівник пройшов перевірку знань.

2.14. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівники протягом одного місяця повинні пройти повторне навчання і повторну перевірку знань.

2.15. Не допускаються до роботи працівники, у т. ч. посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.

2.16. Організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення й облік посвідчень про перевірку знань з питань охорони праці покладається на службу охорони праці університету.

2.17. Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці покладається на керівника університету.

3. СПЕЦІАЛЬНЕ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

3.1. Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою, проходять щорічне спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці. У разі здійснення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безпосередньо в університеті спеціальне навчання з питань охорони праці є складовою зазначеної професійної підготовки.

3.2. Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться в університеті за навчальними планами та програмами, які розроблено з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників і затверджено наказом керівника університету.

4. НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПОСАДОВИХ ОСІБ

4.1. Посадові особи (згідно з Переліком посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці в університеті), під час прийняття на роботу і періодично, 1 раз на 3 роки, навчаються згідно з Тематичним планом і програмою навчання з питань охорони праці для посадових осіб.

4.2. Керівник університету, спеціалісти служби охорони праці, члени комісії з перевірки знань з питань охорони праці, проходять навчання під час прийняття на роботу і періодично, 1 раз на 3 роки, у галузевому або спеціальному

<i>Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці</i>	ПОЛОЖЕННЯ
<i>Міжнародний європейський університет</i>	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

навчальному закладі. Для університету з чисельністю понад 1000 працівників керівник університету, спеціалісти служби охорони праці, члени комісії з перевірки знань з питань охорони праці проходять навчання під час прийняття на роботу і періодично, 1 раз на 3 роки, у Головному навчально-методичному центрі Держгірпромнагляду.

4.3. Навчання і перевірку знань з питань охорони праці відповідно до виконуваної роботи проходять особи, відповідальні за технічний стан і безпечну експлуатацію машин, механізмів, обладнання підвищеної небезпеки, та посадові особи, службові обов'язки яких пов'язані з:

- а) керівництвом та контролем за виконанням робіт з підвищеною небезпекою;
- б) будівництвом, експлуатацією, реконструкцією, технічним переоснащенням, консервацією та ліквідацією об'єктів підвищеної небезпеки;
- в) розробленням проектів, технологічних регламентів та іншої технічної документації для робіт з підвищеною небезпекою;
- г) підготовкою персоналу для обслуговування машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки;

г) розробленням нормативно-правових актів з питань виготовлення, монтажу та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та об'єктів підвищеної небезпеки.

4.4. Позачергові навчання і перевірка знань посадових осіб та спеціалістів служби охорони праці проводяться при переведенні працівника на іншу роботу або призначенні його на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці.

У разі якщо в університеті стався нещасний випадок (професійне отруєння) груповий або із смертельним наслідком, посадові особи, спеціалісти служби охорони праці університету повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці в порядку, встановленому цим Положенням, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Позачергове навчання з метою ознайомлення з новими нормативно-правовими актами з охорони праці може проводитися у формі семінарів.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНСТРУКТАЖІВ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

5.1. Працівники під час прийняття на роботу та періодично, проходять в університеті інструктажі з питань охорони праці (*далі* — інструктажі), з питань надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також з

<i>Положення про навчання і перевірку знань з питань охорони праці</i>	ПОЛОЖЕННЯ
<i>Міжнародний європейський університет</i>	<i>Система управління якістю ISO 9001:2015</i>

правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

5.2. За характером і часом проведення інструктажі поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

5.3. **Вступний інструктаж** проводиться з:

- усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їхньої освіти, стажу роботи та посади;
- працівниками інших організацій, які прибули в університет і беруть безпосередню участь у навчальному, виробничому процесі або виконують інші роботи в університеті;
- студентами, які прибули до університету для проходження трудового або професійного навчання;
- екскурсантами (у разі екскурсії по університету).

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці (або іншим фахівцем відповідно до наказу керівника університету), який в установленому цим Положенням порядку пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці з використанням сучасних технічних засобів навчання, навчальних та наочних посібників за Програмою, розробленою службою охорони праці. Програма та тривалість інструктажу затверджуються керівником університету У разі відсутності в університеті кабінету охорони праці, інструктаж може проводитися у спеціально обладнаному для цього приміщенні.

Запис про проведення вступного інструктажу вносять у Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці, який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

5.4. **Первинний інструктаж** проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до університету;
- який переводиться з одного структурного підрозділу університету до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;

- відрядженим працівником іншого підприємства, який бере безпосередню участь у виробничому процесі в університеті.

Проводиться зі студентами навчальних закладів:

- до початку трудового або професійного навчання;
- перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо.

Первинний інструктаж проводиться на робочому місці з групою осіб одного фаху за діючими в університеті інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

5.5. **Повторний інструктаж** проводиться на робочому місці з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу:

- на роботах з підвищеною небезпекою — 1 раз на 3 місяці;
- для решти робіт — 1 раз на 6 місяців.

5.6. **Позаплановий інструктаж** проводиться з працівниками на робочому місці (або в кабінеті охорони праці):

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні до них змін та доповнень;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвело до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів — для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт — понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж зі студентами проводиться під час проведення трудового і професійного навчання при порушенні ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, яке може призвести або призвело до травм, аварій, пожеж тощо.

Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового

інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

5.7. **Цільовий інструктаж** проводиться з працівниками при:

- ліквідації аварії або стихійного лиха;
- проведенні робіт, на які, відповідно до законодавства, оформлюються наряд-допуск, наказ (розпорядження).

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

5.8. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер тощо).

5.9. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування (або із застосуванням технічних засобів), а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів, протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

5.10. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів працівників та їх допуск до роботи, особа, яка проводила інструктаж, вносить запис до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці, сторінки якого повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, запис про проведення цільового інструктажу обов'язково вноситься в наряд-допуск, а в Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці — не обов'язково.

5.11. Перелік професій та посад працівників, які звільняються від повторного інструктажу, затверджується керівником університету. До цього переліку включаються працівники, участь у виробничому процесі яких не пов'язана з безпосереднім обслуговуванням об'єктів, машин, механізмів, устаткування; застосуванням приладів та інструментів, збереженням або переробкою сировини, матеріалів тощо.

6. СТАЖУВАННЯ, ДУБЛЮВАННЯ І ДОПУСК ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ

6.1. Новоприйняті до університету працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом досвідчених, кваліфікованих працівників пройти стажування не менше 2–15 змін або дублювання протягом не менше 6 змін. Стажування (дублювання) проводиться, як правило, під час професійної підготовки на право виконання робіт з підвищеною небезпекою у випадках, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці. Це стосується, зокрема, теплових та атомних електростанцій, гірничодобувних підприємств, інших подібних об'єктів, порушення технологічних режимів яких являє загрозу для працівників та навколишнього середовища.

6.2. Працівники, функціональні обов'язки яких пов'язані із забезпеченням безаварійної роботи об'єктів підвищеної небезпеки або з виконанням окремих робіт підвищеної небезпеки, до початку самостійної роботи проходять дублювання з обов'язковим проходженням у цей період протиаварійних і протипожежних тренувань відповідно до Плану ліквідації аварій.

6.3. Допуск до стажування (дублювання) оформлюється наказом керівника університету відповідно до затвердженого в університеті Переліку посад і професій працівників, які проходять стажування (дублювання). У наказі зазначається тривалість стажування (дублювання) та вказується прізвище працівника, відповідального за його проведення.

Тривалість стажування (дублювання) залежить від стажу і характеру роботи, кваліфікації працівника та визначається згідно з нормативно-правовими актами з охорони праці.

6.4. Працівники, які мають стаж роботи за відповідною професією не менше ніж 3 роки або які переводяться з одного підрозділу до іншого, де характер роботи та тип обладнання, на якому вони працюватимуть, не змінюється, можуть бути звільнені від проходження стажування (дублювання) наказом керівника університету.

6.5. Стажування (дублювання) проводиться за програмами для конкретної професії, які розробляються в університеті відповідно до функціональних обов'язків працівника і затверджуються керівником університету.

6.6. Стажування (дублювання) проводиться на робочих місцях університету. У процесі стажування працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогами безпеки відповідають роботам, що передбачаються 12

функціональними обов'язками цих працівників, стажування (дублювання) також може проводитися на робочих місцях іншого подібного за технологією підприємства.

6.7. У процесі стажування (дублювання) працівник повинен:

- закріпити знання щодо правил безпечної експлуатації технологічного обладнання, технологічних і посадових інструкцій, інструкцій з охорони праці;
- оволодіти навичками орієнтування у виробничих ситуаціях у нормальних і аварійних умовах;
- засвоїти в конкретних умовах технологічні процеси і обладнання, методи безаварійного керування ними з метою забезпечення вимог безпеки праці.

6.8. Після закінчення стажування (дублювання) та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом керівника університету працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Якщо працівник не оволодів необхідними виробничими навичками чи отримав незадовільну оцінку з протиаварійних та протипожежних тренувань, то стажування (дублювання) новим наказом може бути продовжено на термін не більше 2 змін.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення затверджується Вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора університету.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом затвердження Положення в новій редакції.

6.3. Після затвердження Положення в новій редакції попереднє Положення втрачає свою юридичну силу.